

Ангел Каралийчев

Грехът на дяда Ивана

Една сутрин пред железната порта на Рая се спря една душа: дядо Иван Брадата, кметът на село Ръжево. Портата беше заключена. Дядо Иван извади от пояса си чугунената лула и почука тихо три пъти. Тежката Божия врата се откряна и отвътре подаде сънена глава свети Петър, ключарят. Един голям ключ висеше на кръста му.

– Кой хлопа?

– Аз съм, дядо Иван, старият кмет на Ръжево. Не ме ли познаваш, свети Петре?

– Не те познавам. Защо си дошел?

– Защото съм праведник. Свършиха се годините ми на долната земя. Догоря свещта на живота ми. Па и на мене ми дотегна селото да управлявам и добрини на хората да правя. Дойдох ви на гости. Приемате ли ме, или не ме приемате, не питам. Дося ми се да се изтегна под някое райско дърво, да се порадвам на райската хубост и да си почина. Уморих се, свети Петре, да господарувам.

– Хубаво си намислил – рече свети Петър, – ама чакай по-напред да видим праведен ли си, че тогава ще те пусна в рая.

– Абе то, колкото за праведното, аз ако не съм праведен, кой друг ще бъде, ами кажи ми ти – има ли в Рая дебели сенки?

– Има.

– Научен съм лятно време да си полеждавам на тревата под сенчици. Ами мухи има ли?

– Има ги.

– Хапят ли много?

– Райските мухи са кротки като овчици, кацат на ушите на човека, ама не хапят.

– Хеле-а – викна дядо Иван, – на долната земя мир няма от тях. Не можех да си подремна като света.

Свети Петър посегна и откачи кантарчето, което висеше окачено на един гвоздей пред райската порта.

– Какво е туй нещо? – попита дядо Иван.

– Не виждаш ли – кантар.

– Какво теглиш с него?

– Доброто и злото, което вършат хората на земята. Сега ще претегля и тебе, да видим какъв човек си бил. Ти кажи една по една всичките добрини, които си сторил през живота си. Ще ги натрупаме в дясното блюдо, а в лявото аз ще сложа твоя грях – ей го: една малка капчица. Ако натежи доброто – добре дошел в Рая, дядо Иване!

Дядо Иван се почеса по тила и захвана да нарежда:

– Най-напред, свети Петърчо, да сложим чешмата сред селото, дето я правих през деветстотин и седмото лято. Два чучура и девет каменни корита – по-хубава чешма от нея – здраве! Водата ѝ е бистра като елмаз. Гърнето увира само с една вода. Цялото село слиза вечер да напълни менците. Момите и ергените там разменят китките си. Там спират керваните на делиорманските турци, които карат дялано дърво към Тракия и плискат с прохладна вода гърбовете на биволите си. Как ти се струва? Май че само тази добрина стига на дядо Ивана.

– Малко е – рече свети Петър, като понадигна кантара.

– Щом като е малко, да сложим големия каменен мост над Янтра. Ти минавал ли си, Божи ключарю, по него? Не си минавал. Мини някога, ако ти се падне път, да видиш колко е висок. Свят ще ти се завие, щом погледнеш надолу към водата. Мост направих за чудо и помен! Преди години там имаше една нищо и никаква дървена минушка и щом додеше по-голяма вода – дигаше я. Сега мостът е като кале – с топ да го биеш, не можеш го разби. Хилядо жълтици начетох на майсторите за него. Малко нещо ли са?

Свети Петър пак вдигна блюдата:

– Лекичък е, дядо Иване, и мостът над Янтра. Грехът ти много тежи. Казвай още!

– Тъй ли – замисли се дядо Иван, – тогава да сложим и новата черква! Виждаш ли я? Белее се напред село и високо над върховете на най-високите орехи грее Божият кръст. Ами вътре да влезеш – главата ще ти се завърти! Ония ми ти куни, писани от най-добрия живописец, ония ми ти златни и сребърни кандила, ония ми ти грейнали полилеи. Седем години време съм я градил. Какво тичане беше. Имах девет стари тополи на ливадата – харизах ги на черквата. Всичките тухли и керемиди са от моята керемидарница. Сън не ме хващаше тогава. Не ти се хваля, нито ти се оплаквам. Каквото съм правил – за душата ми е било.

Свети Петър трети път издигна малкия кантар, но дясното блюдо отскочи пак високо нагоре, а лявото, гдето беше грехът, натегна надолу до земята.

Дядо Иван побледня като платно, уплашено погледна божия ключар и нищо не разбра.

– Нямах ли други добрини? – запита свети Петър.

– Нямам – отговори ръжевският кмет. – Кажи, какъв е моят грях?

– Тежък.

– Че може ли една нищо и никаква капчица да бъде по-тежка от моста, чешмата и черквата? Ти се шегуваш, свети Петре, намислил си да

ме плашиш.

Свети Петър се усмихна горчиво:

– Не се шегувам, дядо Иване, не те плаша, ами грехът ти много тежи.

– Кажй да го чуя. Свети. Петър почна:

Помниш ли, когато майсторите свършиха каменния мост през есента? Тъкмо бяхте овършали житото. Ти повика трима попове да осветят новия мост. От девет села слязоха хора да го видят и да се радват на веселбата. Що вино се проля него ден! Какви гайди свиреха на хорището! Тогава, ако ти е на ума, пред моста, седнал в праха, протягаше черна напукана ръка един гладен слепец. И устните му шъпнеха нещо, а думите не се чуваха. Ти се зададе откъм село, пийнал, с бъклица. Когато мина покрай слепеца и видя протегнатата му ръка, не бръкна в пояса да потърсиш кесията си, ами се наведе, взе от земята едно камъче, пусна го в ръката и рече:

– На, от него аз цял мост направих!

Слепецът попила камъчето, преглътна обидата и нищичко не каза, но в сляпото му око полека преля една бистра сълза и заблестя. Тая сълза сложих на лявото блюдо. Видиш ли я – тя тежи толкова много.

Дядо Иван наведе глава и пое надолу към пъкъла.

КРАЙ

© Ангел Каралийчев

Сканиране и разпознаване: unicode, 2007

Редакция: BНorse, 2007

Публикация:

Ангел Каралийчев, НАЙ-ТЕЖКОТО ИМАНЕ – ПРИКАЗКИ И РАЗКАЗИ

Съставител ГЕОРГИ СТРУМСКИ

Библиотечно оформление СТЕФАН ГРУЕВ

Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ,
КАМЕН КАЛЧЕВ

Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА
ПАНЧЕВА

Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ.

Художествен редактор ИВАН МАРКОВ

Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА

Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79

Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от
печат на 10. X. 1979 г.

Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли
16. Цена 2 лв.

„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ – ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ
И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ – 1979

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3376>]